

Memo

Van:	Jacqueline Slopsema
Aan:	Raad, college en DTO
Datum:	9 maart 2021
Onderwerp:	Maatschappelijke gevolgen Coronamaatregelen voor Westerkwartier periode 2 februari tot 9 maart 2021

Voorgesteld advies:

- kennis nemen van de notitie maatschappelijke gevolgen Coronamaatregelen voor Westerkwartier

Toelichting

Met bijgevoegde notitie proberen we inzicht te geven in de gevolgen van de coronamaatregelen voor de Westerkwartierse samenleving. We kijken daarbij naar:

- Naleving verordening, vertrouwen (rijks)overheid en sociale impact
- Financieel economische gevolgen bedrijven en organisaties
- Kwetsbare personen
- Ondermijning, criminaliteit, huiselijk geweld
- Overig (andere relevante gevolgen, bijv. op de woningmarkt, gevolgen van thuiswerken op ruimtelijke ordening etc.)

Deze notitie wordt maandelijks geactualiseerd en is gebaseerd op informatie van collega's Westerkwartier, Sociaal Werk De Schans, VRG en WSJG. Daarnaast betrekken we ook actuele landelijke informatie om inzicht te geven in langere termijn effecten voor het Westerkwartier.

De notitie kan de gemeente Westerkwartier helpen bij het anticiperen op te verwachten effecten.

Inhoud

Maatschappelijke effecten Corona in Westerkwartier	3
<i>COVID-besmettingen in Westerkwartier .....</i>	<i>3</i>
<i>Naleving verordening, vertrouwen (rijks)overheid en sociale impact.....</i>	<i>4</i>
<i>Financieel economische gevolgen .....</i>	<i>5</i>
<i>Kwetsbare personen .....</i>	<i>8</i>
<i>Ondermijning, criminaliteit, huiselijk geweld .....</i>	<i>10</i>
<i>Overige relevante informatie.....</i>	<i>10</i>
Achtergrondinformatie / grafieken	11
Algemeen over COVID19-besmettingen in Westerkwartier / grafieken	11
Naleving verordening, vertrouwen (rijks)overheid en sociale impact / grafieken	13
Financieel economische gevolgen / grafieken	15
Ondermijning, criminaliteit, misdrijven, huiselijk geweld / grafieken.....	18

Maatschappelijke effecten Corona in Westerkwartier

periode 2 februari 9 maart 2021

Conform de VRG hebben we de maatschappelijke effecten verdeeld in vier onderdelen:

- Naleving verordening, vertrouwen (rijks)overheid en sociale impact
- Financieel economische gevolgen
- Kwetsbare personen
- Ondernijning, criminaliteit, huiselijk geweld
- Overig (andere relevante gevolgen, bijv. op de woningmarkt, gevolgen van thuiswerken op ruimtelijke ordening etc.)

Hieronder volgt per onderdeel een samenvatting van wat we zien aan maatschappelijke gevolgen in het Westerkwartier in de periode 7 januari tot 2 februari 2021. In het hoofdstuk 'achtergrondinformatie' zijn de grafieken te vinden, waarop onze cijfermatige informatie is gebaseerd.

Ook proberen we een doorkijkje te geven naar gevolgen en verwachte effecten in de toekomst, met als doel dat de gemeente (onze teams) hiervan kennis neemt en zo nodig op anticipeert.

Bronnen: informatie van collega's Westerkwartier, Stichting De Schans, VRG, WSJG, landelijke nieuwsberichten.

COVID-besmettingen in Westerkwartier

Deze notitie is op 9 maart 2021 opgesteld. De coronacijfers hebben we daarom t/m 8 maart meegenomen.

- Op 8 maart 2021 zijn 2136 inwoners besmet (geweest) met Covid19, zijn 33 inwoners in het ziekenhuis opgenomen (geweest) (1,5%) en zijn 22 inwoners overleden (1,03%).
- Het totaal aantal besmettingen per 100.000 inwoners is in Westerkwartier, de Provincie Groningen en in heel Nederland licht toegenomen. Op 8 maart is het totaal aantal besmettingen per 100.000 inwoners 3370,4 (Westerkwartier), 4423,6 (prov. Groningen) resp. 6456,1 (Nederland).
- De gemiddelde wekelijkse toename van het aantal Covid-besmettingen per 100.000 inwoners liet landelijk een lichte stijging zien. In de provincie Groningen is deze stijging iets groter en grilliger tot 28 februari, waarna het fors is gedaald. In het Westerkwartier zien we een forse en grillige stijging tot 23 februari, waarna het fors is gedaald. Op 8 maart is de gemiddelde wekelijkse toename van het aantal besmettingen per 100.000 inwoners in het Westerkwartier 89,9, voor de provincie Groningen is dat 152,5 en landelijk 180,7. Het risiconiveau wordt per veiligheidsregio bepaald. Voor heel Nederland geldt het risiconiveau zeer ernstig.

Conclusie

- In de periode oktober/november zagen we een daling van de toename van het aantal coronabesmettingen. Daarna is het aantal besmettingen weer vrij snel toegenomen. Op 16 december zijn de corona maatregelen strenger geworden, o.a. sluiting van niet-essentiële winkels en scholen. Vanaf 23 januari is de avondklok (21.00-4.30 uur) ingesteld. Na de voorjaarsvakantie (half februari) zijn de basisscholen weer open. Vanaf 2 maart zijn de middelbare scholen weer open (leerlingen gaan minimaal 1 dag per week naar school). We zien dat de gemiddelde wekelijkse toename van het aantal besmettingen (mogelijk door de strengere maatregelen) landelijk, provinciaal en ook in Westerkwartier (zij het iets later) vanaf eind december resp. begin januari weer iets aan het dalen is. In het Westerkwartier is het in de eerste helft van januari zelfs vrij sterk gedaald, maar vanaf 16 januari weer licht gestegen tot 23 februari, waarna het fors is gedaald. De wekelijkse toename van het aantal besmettingen ligt met 89,9 per 100.000 inwoners ver onder dat van de provincie Groningen en het landelijk gemiddelde.
- Het aantal ziekenhuisopnames en overledenen is nog steeds relatief laag. O.b.v. de cijfers van 2021, 2020 en 2019 kunnen we niet concluderen dat er sprake is van oversterfte.

Naleving verordening, vertrouwen (rijks)overheid en sociale impact

Sentiment onder inwoners

- Er is nog steeds verdeeldheid onder inwoners over het belang van de coronamaatregelen. Een groep heeft het gevoel dat hun sociale leven wordt ingeperkt (o.a. avondklok, scholen dicht, etc.). Maar veel mensen zien ook nog steeds het belang van de maatregelen. (Bron: Newsroom gemeente Westerkwartier)
- Doordat inwoners in het dagelijks leven frequent geconfronteerd worden met nieuws over het coronavirus en doordat de maatregelen minder snel dan gehoopt versoepelen, kiezen inwoners ervoor om deze nieuwsberichten en updates te vermijden. Ze zetten de televisie uit, of gaan wat anders kijken, om maar niet geconfronteerd te worden met corona. Daardoor zijn lang niet altijd alle inwoners even goed op de hoogte van de geldende maatregelen en moeten zij daar op worden geattendeerd door anderen. (Bron: Sociaal Werk De Schans)
- Communicatie blijft het nut en de noodzaak van de maatregelen benadrukken.

Drukke op straat (incl. jeugd) en naleving maatregelen

- Op straat was het over het algemeen rustig. Tijdens het lange schaatsweekend waren er op veel plekken veel mensen bij elkaar, maar dit heeft niet tot zorgwekkende situaties geleid. Het zelfde geldt voor de lentedagen daarna, toen veel mensen vanwege het mooie weer gingen fietsen, wandelen en buiten vermaken. Geen bijzonderheden over het niet naleven van de 1,5 meter afstandsregel en groepsvorming op straat, ook niet van jongeren. (Bron: gemeente Westerkwartier) Doordat de vrijetijdsbesteding van jongeren nog steeds niet ingevuld kan worden met reguliere bezigheden, zijn jongeren geneigd meer op straat te hangen. (Bron: Sociaal Werk De Schans)
- Naleving van de maatregelen door organisaties is over het algemeen goed. Sportorganisaties, winkels, kappers, horeca etc. houden zich goed aan de regels. Wel zijn er enkele winkels en kappers aangesproken op het niet naleven van enkele regels (knippen met mondkapje, koopwaar buiten de winkel uitstallen). Er zijn een aantal controles gedaan (supermarkten, kappers, sport, horeca). Er is één misstand geconstateerd.
- Er zijn twee officiële waarschuwingen (winkel, kapsalon) uitgedeeld. Er zijn geen boetes uitgedeeld.

Verstoring openbare orde

- De actiedag van de terrassen is rustig verlopen. Niemand had het terras geopend in de gemeente. Wel waren sommigen hun terras aan het schoonmaken.
- 4 maart zou er een aangekondigde demonstratie van de non-food marktkoopliden op de markt in Leek plaatsvinden. Vanwege voldoende publiciteit bij demonstratie in Winschoten, is de demonstratie in Leek niet doorgegaan.
- Meldingen overlast jeugd: Het aantal meldingen bij de politie van overlast van jeugd schommelt nogal per maand in 2019 en 2020. In 2020 waren er in totaal 375 meldingen t.o.v. 307 in 2019. Waar in de 2^e helft van 2019 het aantal meldingen fors daalt, blijft het in 2020 na een flinke stijging in de eerste helft van het jaar op een hoger niveau hangen (17 in december '19 t.o.v. 31 in december '20). (Bron: wsjg, zie figuur in bijlage)
- Meldingen overlast verwarde personen: Het aantal meldingen door overlast van verwarde personen was in 2019 241 en in 2020 310. Het aantal meldingen is in 2020 gestaag gestegen. In december 2020 waren er 35 meldingen, in december 2019 16 meldingen. (Bron: wsjg, zie figuur in bijlage)
- Meldingen overlast zwervers: Het aantal meldingen van overlast door zwervers was in 2019 5 en in 2020 19. In september 2020 waren er met 5 meldingen per maand de meeste meldingen. (Bron: wsjg, zie figuur in bijlage)
- Meldingen overlast geluidshinder: Het aantal meldingen van geluidsoverlast was in 2019 217 en in 2020 259. De toename komt vooral door meer meldingen in de periode maart t/m juni 2020 (de eerste lockdownperiode).

Conclusie

- In het Westerkwartier houden de mensen (ook de jeugd) en bedrijven zich over het algemeen goed aan de regels. Ondanks dat er wel verdeeldheid is over de maatregelen, houden veel mensen zich er wel aan. Communicatie blijft belangrijk, omdat niet iedereen de regels altijd weet.
- Op straat is het rustig. Tijdens mooi weer (vorst, lenteweer) was het drukker, maar niet verontrustend. Er is weinig overlast van jeugd en weinig groepsvorming. Er zijn in 2020 wel meer meldingen van overlast geweest (jeugd, verwarde personen, zwervers, geluid).

Financieel economische gevolgen

(Financiële) ondersteuning

Gebruik ondersteunende maatregelen door bedrijven en maatschappelijke organisaties (sport, welzijn, cultuur, recreatie en toerisme etc):

De overheid heeft meerdere regelingen opgetuigd om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis.

Met de regelingen kun je bijvoorbeeld inkomensondersteuning krijgen of tegemoetkoming in je loonkosten.

Andere regelingen maken het makkelijker om aan krediet te komen. Meer informatie over de regelingen voor ondernemers is te vinden op <https://www.kvk.nl/corona/het-coronavirus-check-hier-je-regelingen/>. In deze notitie gaan we in op de regelingen, waarbij de gemeente is betrokken en waarvan informatie op wsjg is te vinden.

- **Tozo (levensonderhoud bedrijfseigenaren):**

TOZO uitkeringen	TOZO 1	TOZO 2	TOZO 3	Totaal
periode	mrt t/m mei '20	juni t/m sept'20	okt'20 t/m feb'21	
levensonderhoud	916	218	250	1384
bedrijfskapitaal	80	11	17	108

Bij de Tozo 1 werd geen rekening gehouden met het inkomen van de partner terwijl dit bij Tozo 2 en 3 wel het geval was. Daardoor ligt het aantal toegekende uitkeringen bij Tozo 1 veel hoger dan bij Tozo 2 en 3.

- **NOW-regeling** (tegemoetkoming loonkosten voor werkgevers bij grote omzetsdaling): Hiervan is de afgelopen maanden gebruik gemaakt door bedrijven in het Westerkwartier. Op 11 januari 2021 is 2084 keer NOW toegekend. Dat is relatief gezien (14,4 per 100 vestigingen) iets lager in vergelijking met heel Nederland (17,3 per 100 vestigingen). (Bron: wsjg, zie onderstaande figuur)
- **TONK-regeling** (inkomensondersteuning voor gezinnen die door coronamaatregelen hun woonkosten niet meer kunnen betalen, gebaseerd op bijzondere bijstand, uitvoering door gemeenten, periode januari t/m juni 2021): De gemeente Westerkwartier heeft deze regeling op 9-3-21 gepubliceerd. Cijfers van aanvragen worden in de volgende notitie vermeld.
- **Persoonlijke ondersteuning gericht op heroriëntatie voor zelfstandig ondernemers (met en zonder personeel):** De gemeente Westerkwartier is hiermee begin maart 2021 gestart en heeft als uitwerking drie routes ingericht.
  - Route 1: Het versterken van de eigen onderneming en/of oriëntatie naar een andere branche (door gespecialiseerde organisatie).
  - Route 2: Het ondersteunen bij financiële problemen (door gemeente, maatschappelijke partners en GKB)
  - Route 3: De begeleiding bij omscholing of toeleiding naar een (bij)baan in loondienst (door gemeente i.s.m. aanbod in de arbeidsmarktregio Groningen waarbinnen specifieke dienstverleningstrajecten (gericht op (om)scholing, praktijkonderwijs, van werk naar werktrajecten) worden ontwikkeld.
- **Steun aan maatschappelijke organisaties:**
  - Cultuur
  - Subsidieregeling maatwerk: Dit wordt gezamenlijk met de provincie opgepakt via de provinciale regeling 'Schadepakket Corona voor cultuur'. Stand van zaken: 1 toekenning en enkele aanvragen in behandeling.

- Subsidieregeling COVID19-proof maken: 4 aanvragen in behandeling. We hadden meer aanvragen verwacht. Door Landelijk kennisinstituut cultuureducatie en amateurkunst heeft bij de provincie aangegeven dat culturele verenigingen in mindere mate behoefte hebben aan financiële ondersteuning. Deze verenigingen hebben behoefte aan ondersteuning op gebied van het weer kunnen opstarten van hun activiteiten of aan het zoeken naar een passende repetitieruimte die Corona Proof is.

Vrijwilligersorganisaties jeugd

Nog geen aanvragen ontvangen voor financiële ondersteuning.

Dorps- en buurthuizen

- Subsidieregeling gemeente: 11 aanvragen in behandeling. Uit een eerste screening blijken de problemen te gaan over:
  - ✓ Liquiditeit
  - ✓ Exploitatie voor de komende periode en mogelijk komende jaren.
 Beschikbare budget (ca. € 44.000) zal mogelijk ontoereikend zijn.
- Subsidieregeling Provincie (1,5meter maatregel uit Coronafonds): dorps- en buurthuizen mogen hier sinds kort ook gebruik van maken. Per dorps- of buurthuis wordt uit dit fonds maximaal € 1.250 beschikbaar gesteld.

Sportaccommodaties

- TVS-regeling Rijk: Er wordt gewerkt vanuit de regiegroep liquiditeit corona aan een college voorstel om voor de tweede TVS-regeling een aanvraag in te dienen. Deze tweede TVS-Regeling is een compensatie regeling vanuit het Rijk voor het kwijtschelden van de huur voor sportaccommodaties aan amateursportorganisaties over de periode voor het vierde kwartaal van 2020. Hiervoor heeft het Rijk 30 miljoen beschikbaar. Daarnaast werkt het Rijk aan een zelfde TVS-regeling voor het eerste en tweede kwartaal van 2021. Hiervoor komt 80 miljoen beschikbaar. Ook hiervoor wordt vanuit de regiegroep liquiditeit corona, geadviseerd een aanvraag bij het Rijk in te dienen.
- SPUK regeling Rijk: Daarnaast heeft het Rijk aangekondigd dat men met een SPUK regeling (Specifieke Uitkering) Zwembaden komt om de omzetsdaling van zwembaden in de corona periode te compenseren. Hoe deze regeling er precies uit ziet zal in de eerste helft van maart naar verwachting bekend worden. We hebben al wel geconstateerd dat alle zwembaden in het Westerkwartier in een lijst zijn opgenomen waarvoor de SPUK regeling van toepassing kan zijn.

Toekomstbeeld bedrijven en maatschappelijke organisaties en werkgelegenheid

- Bedrijven en ZZP'ers in Westerkwartier: Er komen meer signalen binnen van bedrijven en ZZP-ers dat het zo niet langer gaat. De reserves raken op en de mentale weerbaarheid neemt af. Het gaat dan om de branches die direct geraakt worden door de lockdown. Denk een horeca, niet essentiële winkels, evenementensector, sport en cultuur. De contactberoepen mogen sinds deze week weer werken (kappers, fysio etc.) Tegelijkertijd zijn diverse steunmaatregelen verlengd en zijn nieuwe regelingen van kracht geworden (TONK, heroriëntatie ZZP-ers). Dit biedt echter niet voor iedereen voldoende soelaas. Vanuit het perspectief van het bedrijfsleven is het dringend gewenst dat er snel nieuwe versoepelingen komen. (Bron: gemeente Westerkwartier)
- Faillissementen: het aantal faillissementen in de provincie Groningen schommelt, maar is nog steeds laag (7 in nov.'20). Helaas is er nog geen actuelere data beschikbaar. Vanwege Corona zien we nog geen toename in faillissementen, mogelijk door financiële tegemoetkomingen juist uitstel van faillissement. (Bron: wsjg, zie onderstaande figuur)
- Starters en stoppers: Steeds meer ondernemers stoppen met hun zaak, blijkt uit gegevens van de Kamer van Koophandel en het Centraal Bureau voor de Statistiek. In 2020 werden zo'n 140.000 bedrijven opgeheven. Een jaar eerder waren dat er nog 114.000. Vooral in het derde en vierde kwartaal zie je een stijging van het aantal stoppers. Een duidelijk corona-effect. Het is beter dat deze ondernemers op tijd stoppen en niet door de lange en nare faillissementsprocedure hoeven, met alle gevolgen van dien. Let wel: Het totale aantal bedrijven in Nederland is wel toegenomen in

2020, naar 1,92 miljoen in totaal. Er waren namelijk meer startende bedrijven dan stoppers. Onder meer het aantal webwinkels steeg fors, blijkt uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek. (Bron: NOS)

- Ondernemersvertrouwen: Dit is in de provincie Groningen in 2020 enorm gedaald met een dieptepunt in het 2^e kwartaal 2020. In het 3^e kwartaal 2020 is het weer iets gestegen, maar nog steeds negatief. Actuelere data is niet beschikbaar. (Bron: wsjg, zie onderstaande figuur). *Let wel: Ondernemersvertrouwen is niet per sector in kaart gebracht. Per sector zal dit enorm verschillen, want in veel sectoren gaat het economisch heel goed (bijv. bouw). Langdurig gebrek aan ondernemersvertrouwen kan bij ondernemers tot psychische (stress) klachten leiden.*
- Psychische en lichamelijke klachten en druk op persoonlijke situatie ondernemers: Landelijk neemt de druk op ondernemers toe. Ondernemersorganisaties ontvangen talloze mails en telefoontjes van ondernemers die kampen met fysieke en mentale klachten. Een hulplijn voor het midden- en kleinbedrijf moet hen helpen om in ieder geval hun hart te luchten, zeggen Ondernemend Nederland (ONL) en het Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf (IMK). De telefonische hulplijn is te bereiken op 088-9990000 en is bedoeld voor mensen met een doorgaans gezonde mentale staat, zegt Hordijk. De lijn is niet bedoeld voor juridische of praktische ondersteuning en als er psychische problemen zijn wordt doorverwezen naar de huisarts of de zelfmoordpreventielijn 113. Daarnaast heeft de Kamer van Koophandel (KVK) een [advieslijn voor praktische zaken](#). (Bron: NOS) Uit onderzoek van ONL in november 2020 blijkt dat de druk op de persoonlijke situatie van ondernemers is toegenomen (Bron: <https://onl.nl/druk-op-persoonlijke-situatie-ondernemers-neemt-toe/>)
- Werkloosheid: aantal lopende ww-uitkeringen per 10.000 inwoners tot mei gestegen en daarna weer gedaald en in december weer gestegen. Het is nog steeds hoger dan in 2019. (123 (dec'19) t.o.v. 146 (dec'20)) (Bron: WSJG)
- Bijstand (participatiewet): Het aantal Nederlanders dat bijstand ontvangt is vorig jaar met ruim drie procent gegroeid. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) is het voor het eerst sinds 2016 dat het aantal bijstandsontvangers omhoog ging. (Bron: NOS) In Westerkwartier zien we het volgende beeld. Tot maart 2020 is het totaal aantal bijstandsccliënten wel iets toegenomen, maar vanaf juni 2020 zien we weer een daling. Op 1 maart 2021 is het aantal bijstandsccliënten 929, dat is lager dan op 1 maart 2020 (956). Het aantal bijstandsccliënten in de leeftijd tot 27 jaar is in 2020 hoger dan in 2019. Op 1 maart 2021 waren er in de leeftijd tot 27 jaar 95 cliënten, op 1 maart 2020 waren dat er 87. Het totaal aantal bijstandsccliënten was op 1 maart 2020 956 en op 1 maart 2021 929. De gemeente houdt rekening met een toename van bijstandsccliënten in 2021, omdat de kans op faillissementen en stoppende bedrijven en dus werkloosheid toeneemt, hoe langer de coronamaatregelen duren.

Conclusie

- De coronamaatregelen hebben een enorme impact op bedrijven en maatschappelijke organisaties in een aantal sectoren, bijv. detailhandel non-food en horeca. Bedrijven en organisaties die financieel lijden door de coronamaatregelen worden zoveel mogelijk financieel ondersteund. Van de regelingen wordt veel gebruik gemaakt. We zien het gebruik van de TOZO (levensonderhoud bedrijfseigenaren) in de loop van de tijd wel afnemen door strengere gebruiksvoorwaarden. Het gebruik van NOW (tegemoetkoming loonkosten voor werkgevers bij grote omzetsdaling) is toegenomen. Ook voor maatschappelijke organisaties (cultuur, sport, dorpshuizen) zijn specifieke regelingen. Hiervan wordt gebruik gemaakt, maar door cultuur en sport wel minder dan verwacht. Bij deze organisaties is ook een behoefte om ondersteuning hoe ze coronaproof hun activiteiten weer kunnen oppakken (bijv. behoefte aan grotere oefenruimtes).
- Het gebruik van de financiële regelingen heeft tot gevolg dat er weinig faillissementen zijn. Hierdoor is er ook nog beperkt werkloosheid (wel iets meer dan in 2019) en is het aantal bijstandsccliënten stabiel en zelfs lager dan in 2019 (behalve bij de jeugd tot 27 jaar). De vraag is hoelang bedrijven en maatschappelijke organisaties het nog vol kunnen houden met de bestaande financiële ondersteuning (er wordt wel ingeteerd op eigen vermogen). Tel daar de onzekerheid over de toekomst bij op (Hoe lang duren de coronamaatregelen? Hoe lang blijft er financiële

ondersteuning? Dit zie je terug in een laag ondernemersvertrouwen). Inmiddels zijn landelijk in 2020 meer bedrijven gestopt dan in 2019, maar (in andere sectoren) zijn ook weer meer starters. De gemeente houdt rekening met de mogelijkheid dat in 2021 er kans is op een toename van faillissementen en bedrijven die stoppen in bepaalde sectoren (en mogelijk meer starters in andere sectoren), toename van werkloosheid en bijstandsccliënten. De gemeente anticipeert hierop met persoonlijke ondersteuning gericht op heroriëntatie voor zelfstandig ondernemers.

- De gemeente is zich ook bewust van een toename van psychische klachten bij ondernemers.
- De gemeente is zich ook bewust van het mogelijke effect op de leefbaarheid als het niet goed gaat met bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Kwetsbare personen

Inwoners algemeen

- Angst: Hetgeen we waarnemen in de samenwerking met inwoners, is dat een gedeelte angst ervaart voor Covid-19. Deze inwoners zijn bang om ziek te worden en/of bang om anderen te besmetten. Hierdoor onthouden ze zichzelf van bezoeken aan vrienden en familie en blijven ze meer thuis. Een aantal hiervan dreigen hierdoor in een sociaal isolement te raken. Er zijn hiernaast ook inwoners die angst ervaren tegenover het coronavaccin. Door de verschillende berichtgevingen over het vaccin en mogelijke bijwerkingen die daarin worden benoemd, ontstaat er angst en onzekerheid.
- Gemis: Doordat veel activiteiten in het kader van vrijetijdsbesteding maar ook in het vrijwilligerswerk geen doorgang vinden, of worden vermeden door de inwoners, missen ze interactie met anderen en missen ze een zinvolle dagbesteding. Hierdoor zien wij dat sommige inwoners zich eenzaam en neerslachtig voelen. De behoefte aan contact is daarnaast hoog.
- Interactie: Er bestaat onder inwoners een verhoogde behoefte aan interactie. Telefonische gesprekken waarin een luisterend oor wordt geboden en wordt gevraagd hoe het gaat, worden daarom zeer gewaardeerd. Dit valt bijvoorbeeld te merken aan de mantelzorgers en senioren.
- Armoede: Het valt op dat onder de aanmeldingen voor buurtmaatschappelijk werk met expertise schuldhelpverlening er tegenwoordig meer inwoners zijn met een eigen huis en/of een eigen onderneming (MKB – ZZP). (Bron: Sociaal Werk De Schans) Steeds meer Nederlanders kloppen voor hun voedselhulp aan bij het Rode Kruis. Onder meer de vraag van studenten, ondernemers en alleenstaande ouders is de laatste weken toegenomen. (Bron: NOS)
- Kwaliteit van leven: Uit landelijk onderzoek van het SCP blijkt dat Nederlanders gemiddeld genomen nog steeds een hoge kwaliteit van leven ervaren, maar dat geldt niet voor bepaalde subgroepen, zoals jongvolwassenen, ouderen en mensen die financieel geraakt worden. (Bron: NOS) Uit Lifelinesonderzoek onder Noord-Nederlanders blijkt dat sinds het begin van de coronacrisis de kwaliteit van leven nog niet eerder zo laag werd ervaren: Noord-Nederlanders geven hun leven op dit moment gemiddeld een 6,9. Afgelopen zomer was dit nog een 7,7 en aan het begin van de coronacrisis een 7,4. Vooral jongvolwassenen worden hard geraakt. (Bron: Lifelinesonderzoek SPG).

Jeugd algemeen

- Jongeren geven aan dat ze de coronasituatie saai vinden, ze zijn klaar met corona. (Bron: Sociaal Werk De Schans)

Jeugd en school:

- De periode 3 februari tot 8 maart 2021 was voor het onderwijs een sterk wisselende periode. Basisscholen waren of dicht (tenzij noodopvang) of hadden vakantie of waren volledig open. In het voortgezet onderwijs waren scholen alleen open voor examenkandidaten, hadden vakantie en ook wel open voor leerlingen, maar niet voor alle leerlingen tegelijk. Hoewel dit dus lastig te onderbouwen is met cijfers, is de verwachting dat de onderwijsachterstanden in deze periode zijn toegenomen. Tegelijk kwam het goede nieuws dat het Rijk met het Nationaal programma onderwijs 8,5 miljard euro beschikbaar stelt voor de bestrijding van opgelopen

onderwijsachterstanden. De onderwijssector (PO en VO) kan met extra geld, menskracht en gezamenlijke inspanning de komende 2,5 jaar plannen uitvoeren om de nadelige effecten van de Coronamaatregelen te herstellen. (Bron: Gemeente)

- Sociaal Werk De Schans krijgt van jongeren te horen dat de online lessen veel vermoeiender zijn dan reguliere lessen en dat ze het online volgen van onderwijs minder leuk vinden.

Jeugdcliënten (zelfde informatie als in vorige notitie met aanvulling)

- Het geldt nog steeds dat op casusniveau gesignaleerd wordt dat jongeren (adolescenten) geregeld moeite hebben met de schoolgang, veelal door combinatie van factoren (kind- ouder- en gezinsfactoren), soms ontstaan door coronamaatregelen. In sommige situaties leidt het wegvallen van de dagelijkse structuur tot verzwarende van de problematiek. Het niet actief dichtbij kunnen aansturen leidt soms tot stilstand qua voortgang van de hulpverlening. Daar staat tegenover dat het wegvallen van de 'sociale druk' in sommige gevallen juist een positief effect heeft. Er wordt inmiddels vaker gevraagd om een uitbreiding van al bestaande zorg omdat ouders aangeven dat de rek eruit is.
- We zien nog geen toename in nieuwe aanmeldingen jeugdzorg in het Westerkwartier. In de periode 3-2-21 tot 8-3-21 waren er 46 nieuwe aanmeldingen. In dezelfde periode in 2020 waren dat er 41. Deze aantallen zijn vergelijkbaar met elkaar en met de afgelopen maanden.
- Sociaal Werk De Schans krijgt via middelbare scholen wel meer aanmeldingen van jeugd die hulp nodig heeft.

Wmo-cliënten (zelfde informatie als in vorige notitie)

- In de vorige notitie werd al aangegeven dat sprake is van:
  - ✓ Eenzaamheid
  - ✓ Angst om corona te krijgen.
  - ✓ Soms afgezien wordt van ondersteuning door angst voor besmetting (bijv. HH), soms extra ondersteuning wordt gevraagd (bijv. door uitstel van operaties)
  - ✓ Het bij sommige inwoners minder goed gaat thuis, omdat minder zicht op hen is (bijv. facturen die niet betaald worden > schulden; achterstanden in het huishouden)
  - ✓ verminderde dagbesteding (bijv. eerst 3 dagen per week en nu maar 1 dag per week) wat overbelasting bij mantelzorgers geeft.
- De situatie binnen de Wmo is de laatste tijd weinig veranderd. Er is een aantal tijdelijke indicaties afgegeven voor met name Begeleiding Groep omdat er momenteel minder mogelijkheden zijn bij De Schans om deel te nemen aan activiteiten of vrijwillige ondersteuning voor inwoners die zich eenzaam voelen.

Verwarde personen: (zelfde informatie als in vorige notitie)

- Meldingen over verwarde personen komen in eerste instantie bij de OGGZ (gemeente) en politie binnen. Daarna wordt De Schans ingezet.
- OGGZ (gemeente) geeft aan dat tijdens de lockdown het aantal meldingen is afgenomen. Dit komt omdat er minder mensen achter de voordeur komen. Dit gebeurde ook tijdens de eerste lockdown. Na de eerste lockdown zagen we een hoos van nieuwe meldingen. Dit is ook de verwachting nadat de strenge maatregelen van deze periode worden versoepeld. In het soort meldingen merkt OGGZ geen verschil.
- De Schans ziet dat een aantal vaste personen (die we dus al kennen in onze wijken) wel steeds weer om aandacht vragen. Hierover zijn korte lijnen met o.a. de OGGZ, politie en in sommige gevallen ook buurtbemiddeling. Er is geen sprake van een toename van verwarde personen of veel andere of nieuwe 'gevallen'.
- Meldingen overlast verwarde personen: Het aantal meldingen door overlast van verwarde personen was in 2019 241 en in 2020 310. Het aantal meldingen is in 2020 gestaag gestegen. In december 2020 waren er 35 meldingen, in december 2019 16 meldingen. (Bron: wsjg, zie figuur in bijlage)

Conclusie

- Corona en de coronamaatregelen hebben nog veel invloed op hoe het met onze inwoners gaat. Denk aan angst om corona te krijgen (soms ook angst voor het coronavaccin), eenzaamheid, gemis aan interactie, neerslachtigheid, armoede. En hoe langer de coronacrisis duurt, hoe lastiger het wordt de maatregelen vol te houden en positief te blijven. Vooral de ouderen, jongvolwassenen en mensen die financieel geraakt worden. Perspectief is dan nodig. Het vaccineren biedt voor velen perspectief / hoop dat corona ons leven over niet al te lange tijd minder zal beïnvloeden.
- De jeugd is ook wel een beetje klaar met corona. Het is saai. Ze ervaren het onderwijs (ondanks dat ze weer deels naar school gaan) minder goed dan voor corona. Er zijn onderwijsachterstanden.
- Jeugdzorg: Sociaal Werk De Schans krijgt iets minder aanvragen voor hulp (basisondersteuning). Het aantal nieuwe aanvragen bij de gemeente (maatwerk) is vergelijkbaar met vorig jaar. Wel wordt vaker gevraagd om een uitbreiding van al bestaande zorg, omdat ouders aangeven dat de rek eruit is.
- De zorg om Wmo-cliënten blijft. Er is sprake van eenzaamheid en angst voor het virus. Sommige cliënten vragen minder hulp (door angst voor corona), sommige meer (bijv. door uitgestelde operaties). Sommige hulp wordt niet meer fysiek ingevuld, waardoor de thuissituatie verslechtert (bijv. huishouden, schulden).
- Er is geen sprake van een toename van verwarde personen of veel andere of nieuwe 'gevallen'. Het aantal meldingen is zelfs lager tijdens de lockdown. De verwachting is dat het aantal meldingen weer toeneemt als de lockdownmaatregelen worden versoepeld/opgeheven, net als na de eerste lockdown. Het aantal verwarde personen dat overlast veroorzaakt is wel iets toegenomen in 2020.

Ondermijning, criminaliteit, huiselijk geweld

- Aantal misdrijven: het totaal aantal misdrijven zichtbare criminaliteit was in 2019 1305 en in 2020 1487. De toename in 2020 is vooral in de 2^e helft van 2020 te zien. Waar de cijfers in 2019 wat meer schommelingen per maand laten zien is het in 2020 in de 2^e helft van het jaar redelijk stabiel, maar wel hoog (dec.'20 126 misdrijven). Zoomen we in op de cijfers, dan is de toename van het aantal misdrijven vooral te wijten aan vermogensmisdrijven. Vermogensmisdrijven bestaan uit veel verschillende vormen van misdrijven (zie figuur in de bijlage). Met name horizontale fraude (burgers lichten andere burgers op, m.n. online fraude (o.a. via whatsapp, marktplaats)) is in 2020 enorm toegenomen. Inbraken in woningen en winkels zijn juist afgenomen. (Bron: wsjg, zie figuren in bijlage, en wordt ook zo ervaren door de gemeente Westerkwartier)
- Burenoverlast / buurtbemiddeling: De gemeente heeft meer verzoeken om buurtbemiddeling gekregen. Bij de inzet voor bemiddeling worden er (getrainde) vrijwilligers ingezet. In Coronatijd haken helaas veel vrijwilligers af en zijn nieuwe slecht te krijgen/vinden. (zelfde informatie als vorige notitie)
- Huiselijk geweld: Er is -in vergelijking met de periode vorig jaar maart- een toenemend aantal meldingen op te merken die vallen onder huiselijk en relationeel geweld. (Bron: Sociaal Werk De Schans)

Conclusie:

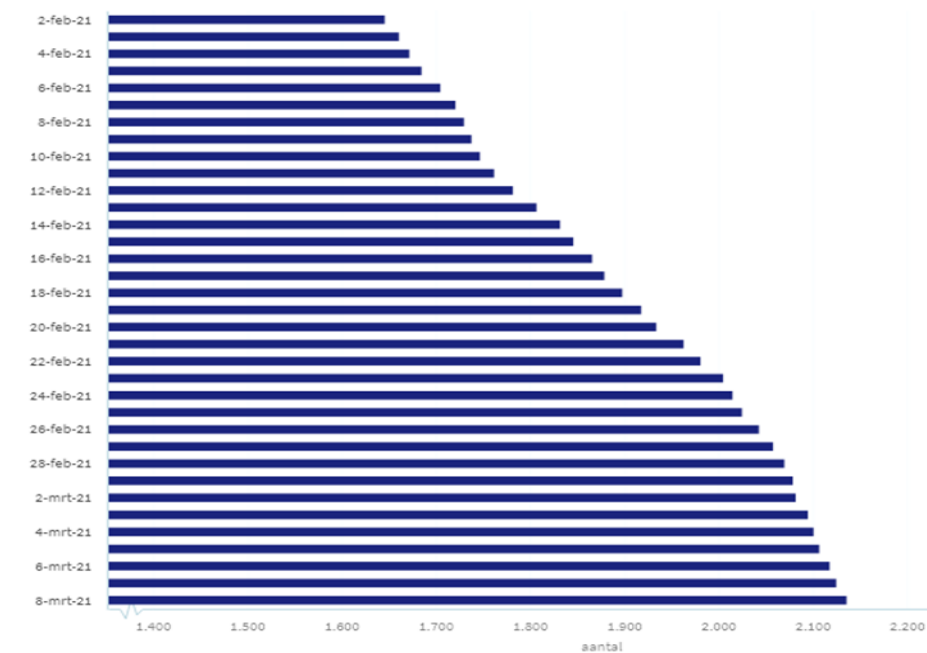
- Er is sprake van meer huiselijk geweld en burenoverlast / buurtbemiddeling in het Westerkwartier.
- Ondermijning / criminaliteit / misdrijven: Het aantal misdrijven (zichtbare criminaliteit) is in 2020 toegenomen, voornamelijk door een toename van horizontale fraude (burgers lichten burgers op), zoals online fraude. Er waren juist minder woning- en winkelinbraken.

Overige relevante informatie

In eerdere notities hebben we geschetst welke gevolgen de coronasituatie in de toekomst kan hebben op de ruimtelijke ontwikkeling (wonen, (thuis)werken, (online) winkelen, vervoer). De komende tijd willen we proberen deze gevolgen beter in beeld te krijgen, zodat we hier als gemeente op kunnen anticiperen.

Achtergrondinformatie / grafieken

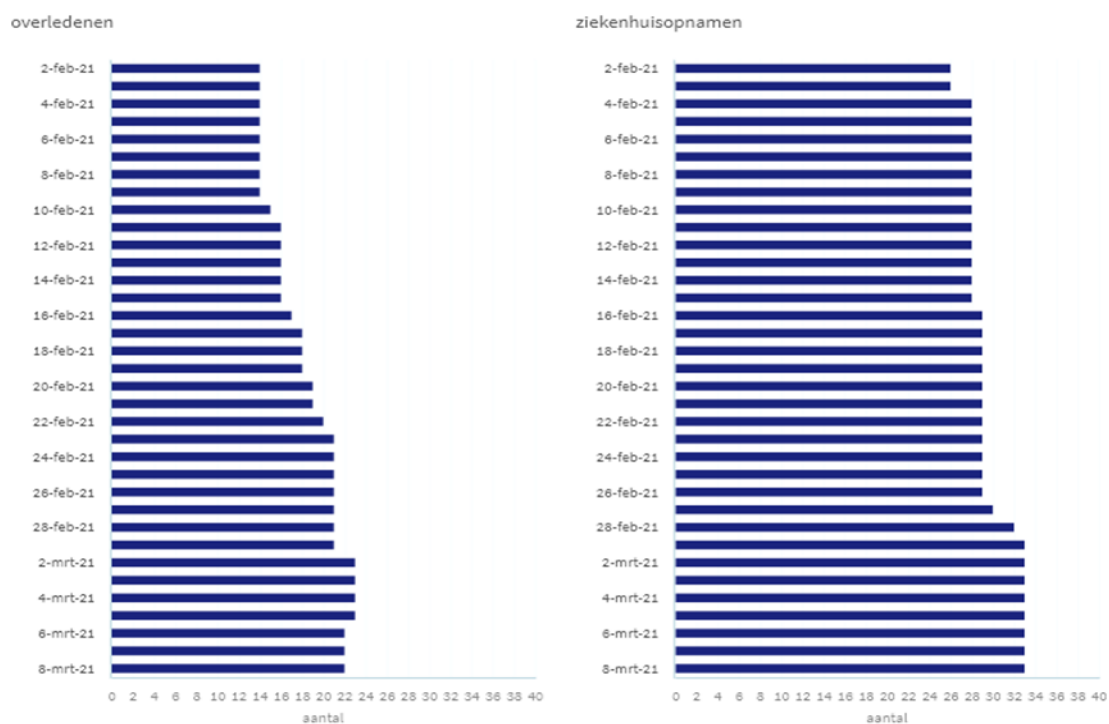
Algemeen over COVID19-besmettingen in Westerkwartier / grafieken

Eenheid: aantal

Bron: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)

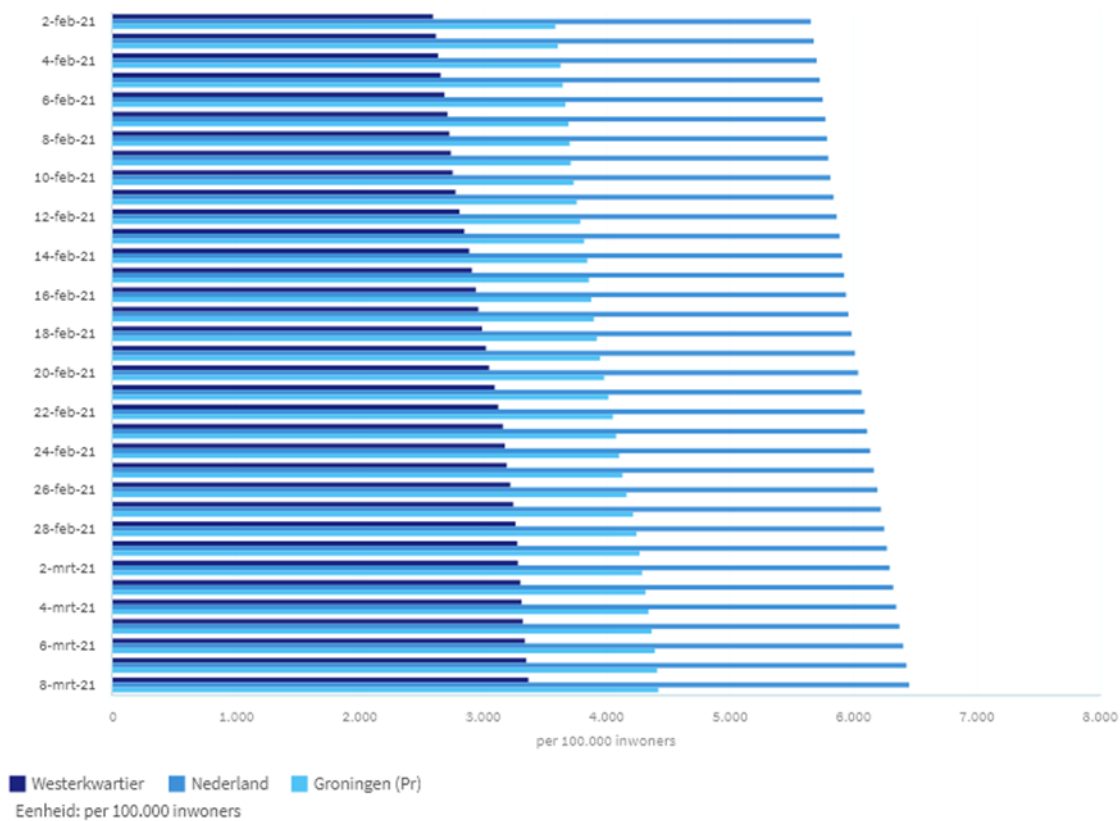
Figuur 1 Totaal aantal Covid 19-besmettingen gemeente Westerkwartier periode 2-2-21 t/m 8-3-21

Eenheid: aantal

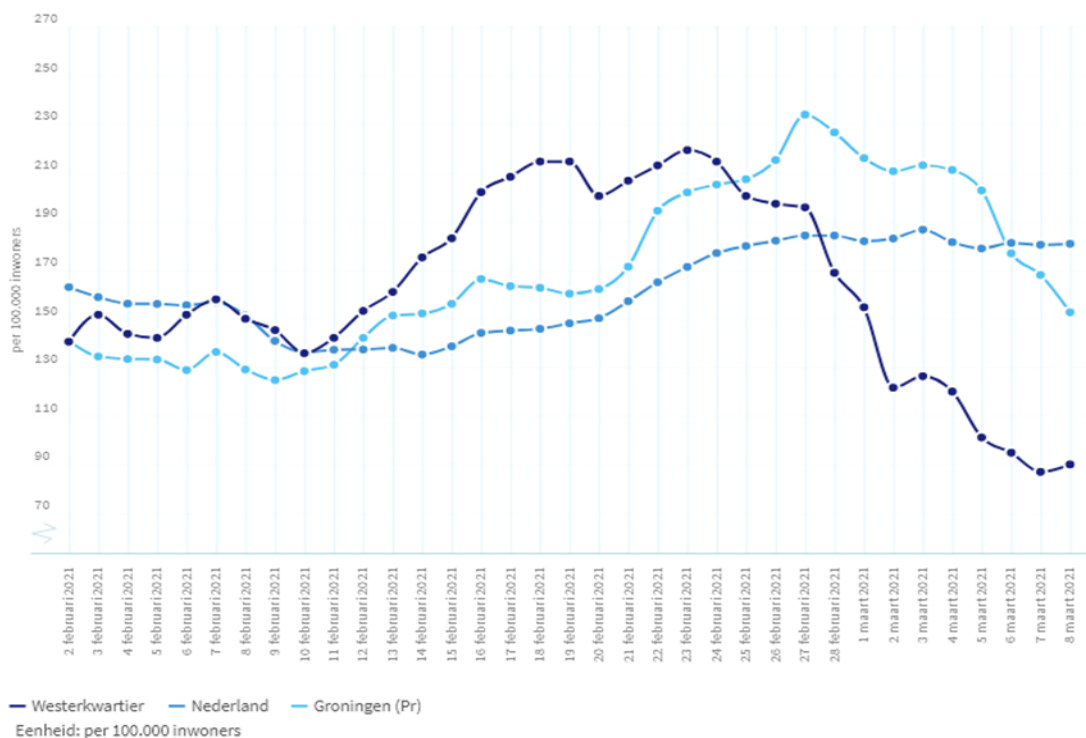
Bron: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)

Figuur 2 Totaal aantal overleden en ziekenhuisopnames Covid-19 gemeente Westerkwartier periode 2-2-21 t/m 8-3-21

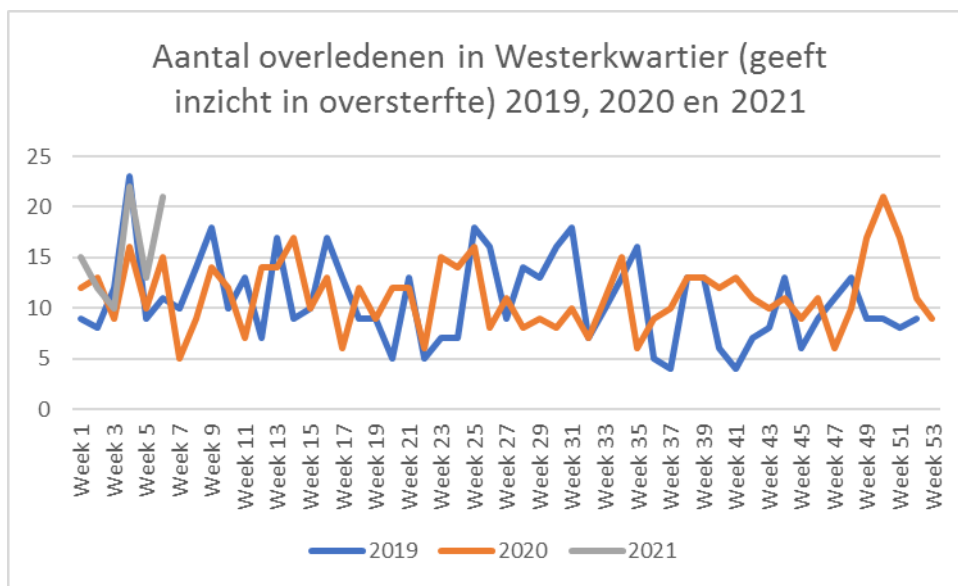
Bron: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)

Figuur 3 Aantal Covid-besmettingen per 100.000 inwoners in gemeente Westerkwartier periode 2-2-21 t/m 8-3-21 (vergelijking met provincie Groningen en Nederland)

Bron: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)

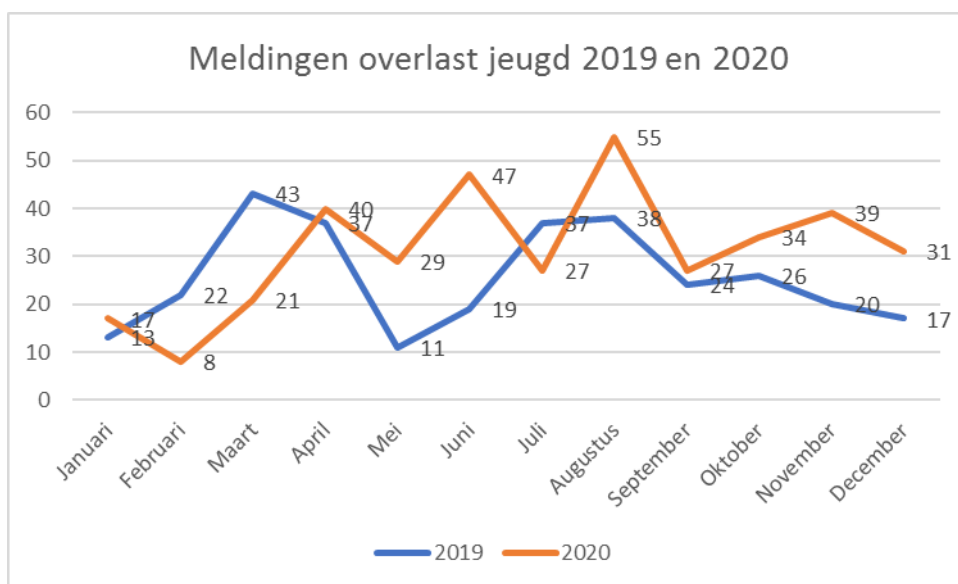
Figuur 4 Gemiddelde wekelijkse toename aantal Covid 19-besmettingen per 100.000 inwoners in gemeente Westerkwartier periode 2-2-21 t/m 8-3-21 (vergelijking met provincie Groningen en Nederland)

Figuur 5 oversterfte / aantal overledenen in Westerkwartier per week (periode 2019, 2020, 2021)

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Naleving verordening, vertrouwen (rijks)overheid en sociale impact / grafieken

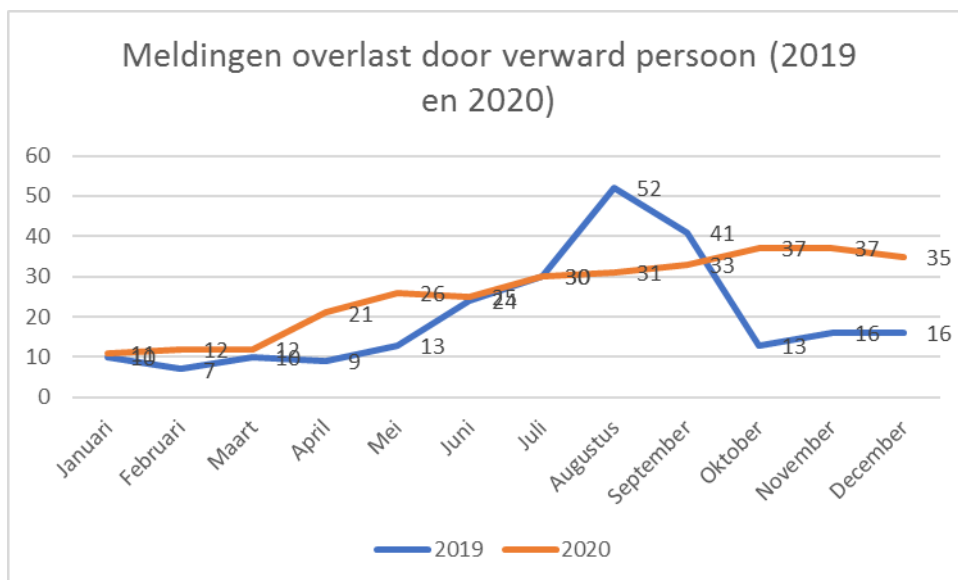

Figuur 6 meldingen overlast jeugd gemeente Westerkwartier (2019 en 2020)

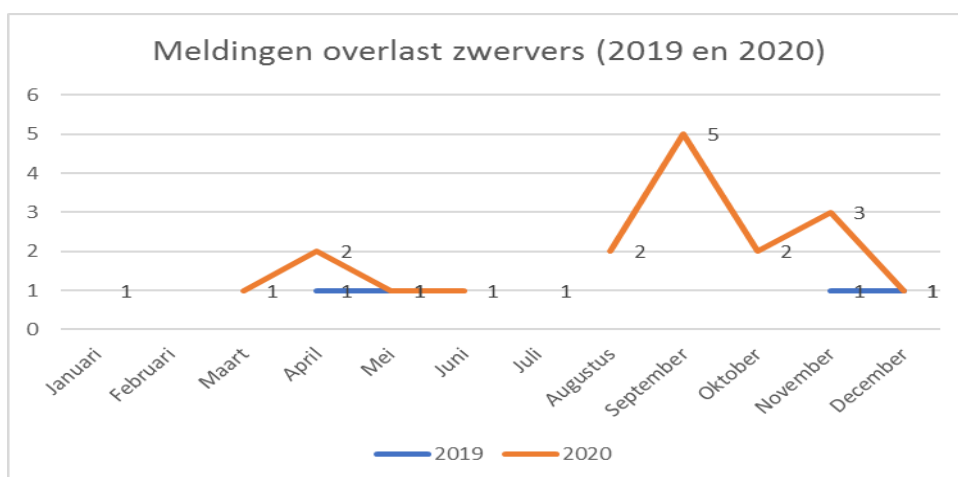
	Melding overlast jeugd
2019	307
2020	375

Eenheid aantal

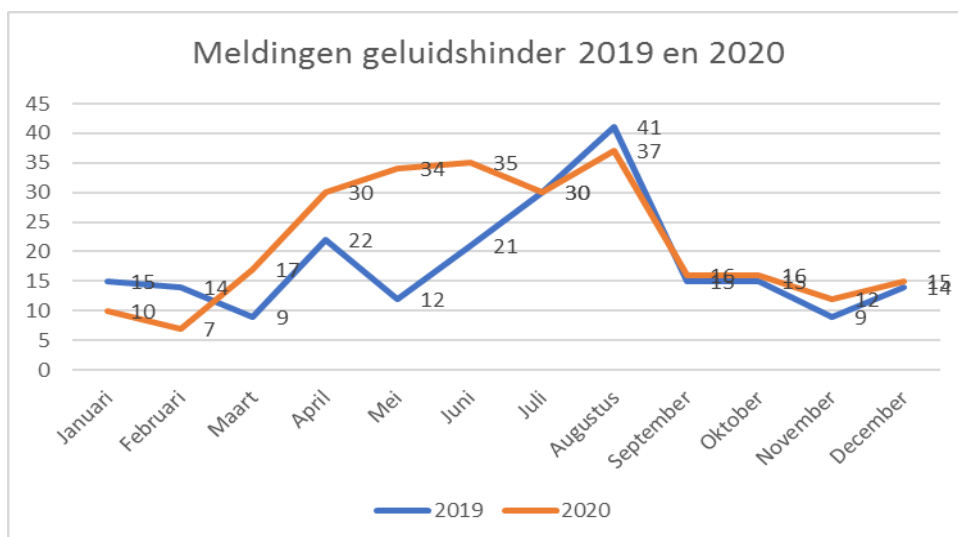
Bron Politie

Figuur 7 Meldingen overlast verwarde personen gemeente Westerkwartier (2019 en 2020)

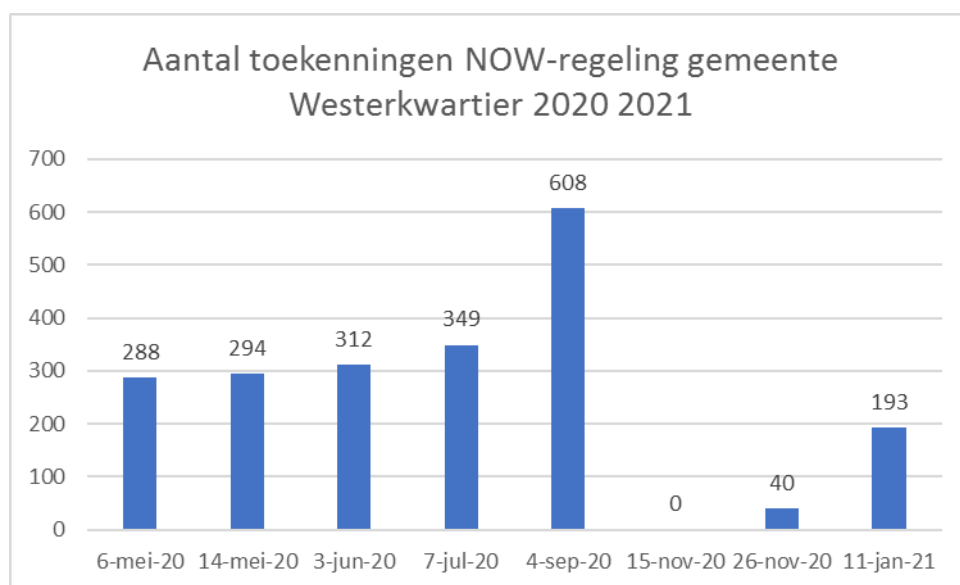
Figuur 8 Meldingen overlast zwervers gemeente Westerkwartier (2019 en 2020)

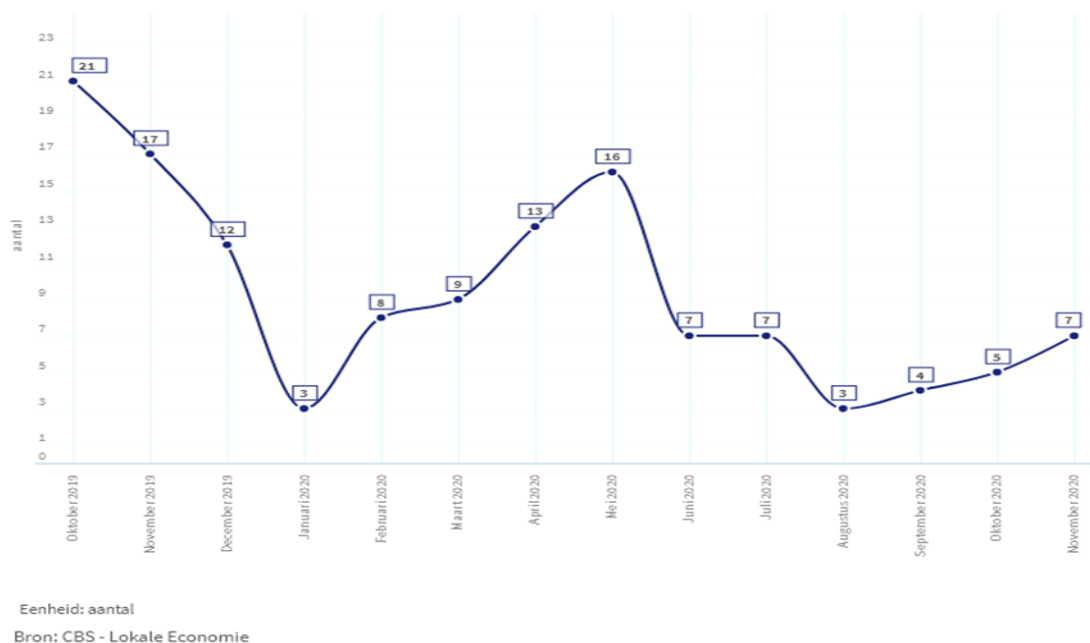
Figuur 9 Meldingen overlast geluidshinder in gemeente Westerkwartier (2019 en 2020)

NOW regeling	1 en 2	3	Totaal
6-mei-20	288		288
14-mei-20	294		294
3-jun-20	312		312
7-jul-20	349		349
4-sep-20	608		608
15-nov-20		0	0
26-nov-20		40	40
11-jan-21		193	193
Totaal	1851	233	2084
Eenheid	aantal		
Bron	UWV		

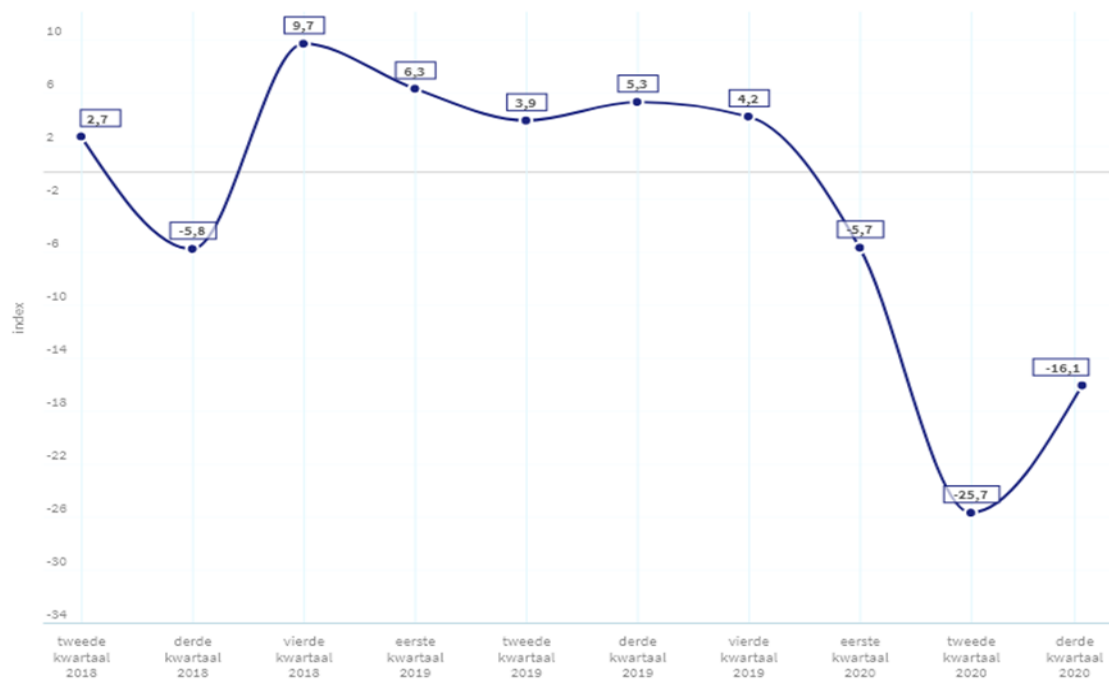
Figuur 10 Aantal toekenningen NOW-regeling (absoluut) gemeente Westerkwartier periode 6 mei '20 t/m 11 jan '21

Figuur 11 Aantal toekenningen NOW-regelingen (absoluut) periode 6 mei '20 t/m 11 jan '21

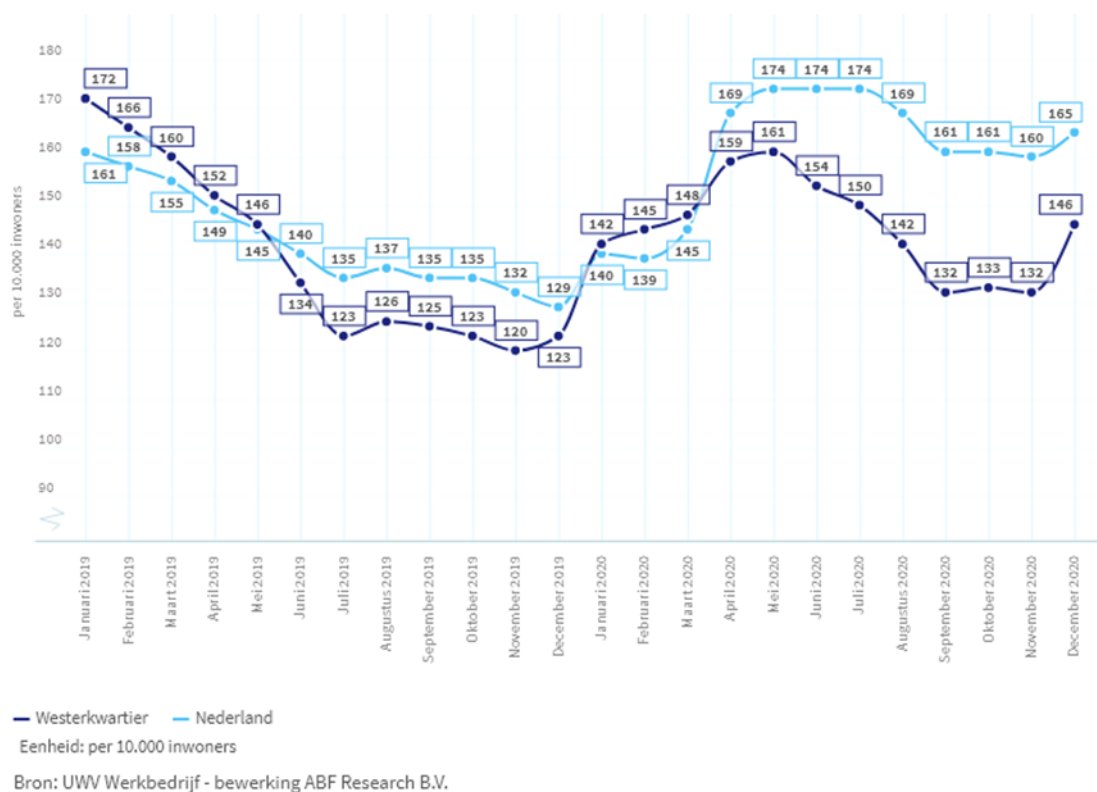
Figuur 12 Faillissementen provincie Groningen t/m nov'20

Eenheid: index

Bron: CBS - Macro econ. kentallen (regionale rekeningen)

Figuur 13 Ondernemersvertrouwen provincie Groningen 2018 t/m 2020

— Westerkwartier — Nederland

Eenheid: per 10.000 inwoners

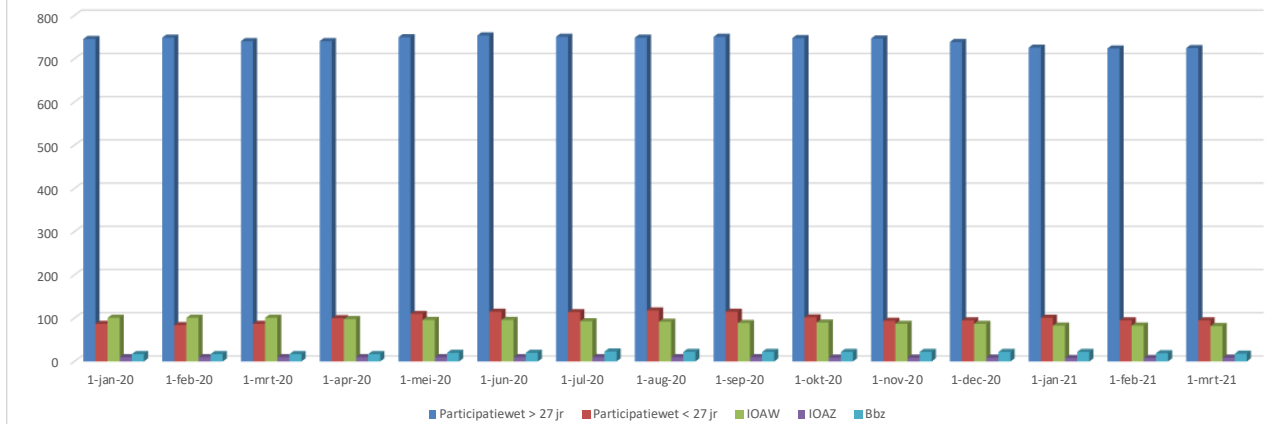
Bron: UWV Werkbedrijf - bewerking ABF Research B.V.

Figuur 14 Aantal lopende WW-uitkeringen per 10.000 inwoners Westerkwartier vergeleken met Nederland (2019 en 2020)

Aantallen per 1 maart 2021

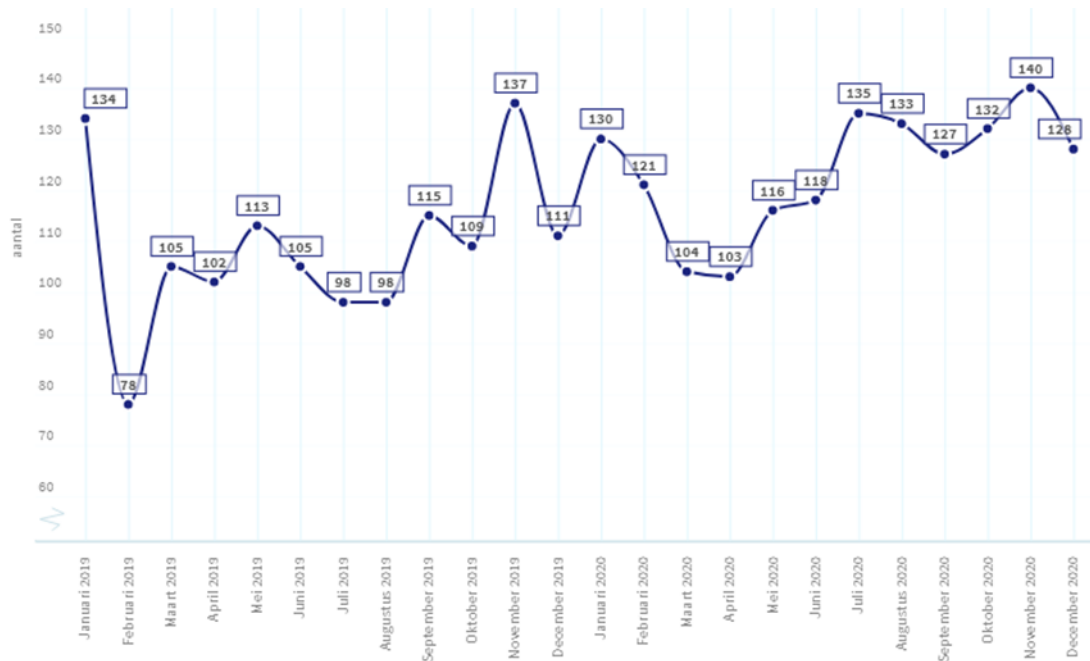
	1-jan-20	1-feb-20	1-mrt-20	1-apr-20	1-mei-20	1-jun-20	1-jul-20	1-aug-20	1-sep-20	1-okt-20	1-nov-20	1-dec-20	1-jan-21	1-feb-21	1-mrt-21
Participatiewet > 27 jr	746	749	741	741	750	754	751	749	751	748	747	739	726	724	725
Participatiewet < 27 jr	87	84	87	100	110	115	114	118	115	102	94	95	101	95	95
IOAW	101	101	101	98	96	96	93	92	89	90	87	87	83	83	82
IOAZ	10	10	10	10	10	10	10	10	10	9	9	9	8	8	9
Bbz	17	17	17	17	20	20	23	22	22	22	22	22	22	19	18
Totaal Westerkwartier	961	961	956	966	986	995	991	991	987	971	959	952	940	929	929

Overzicht klantenbestand

Figuur 15 Aantal cliënten participatiewet (bijstand) gemeente Westerkwartier (2020 en 2021)

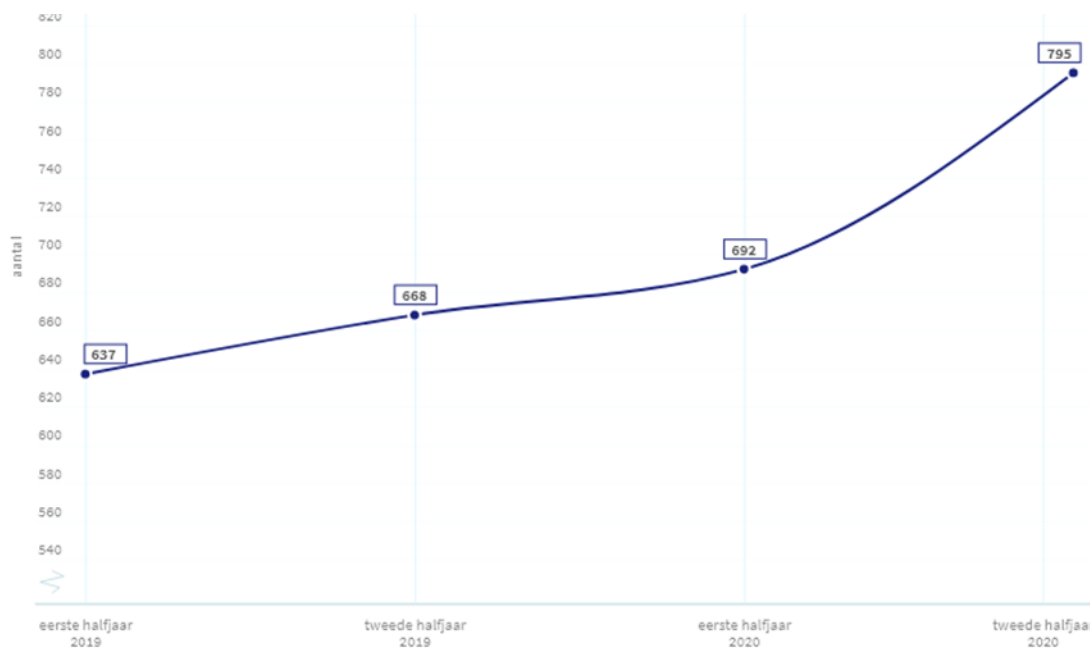
Ondermijning, criminaliteit, misdrijven, huiselijk geweld / grafieken

Eenheid: aantal

Bron: Politie

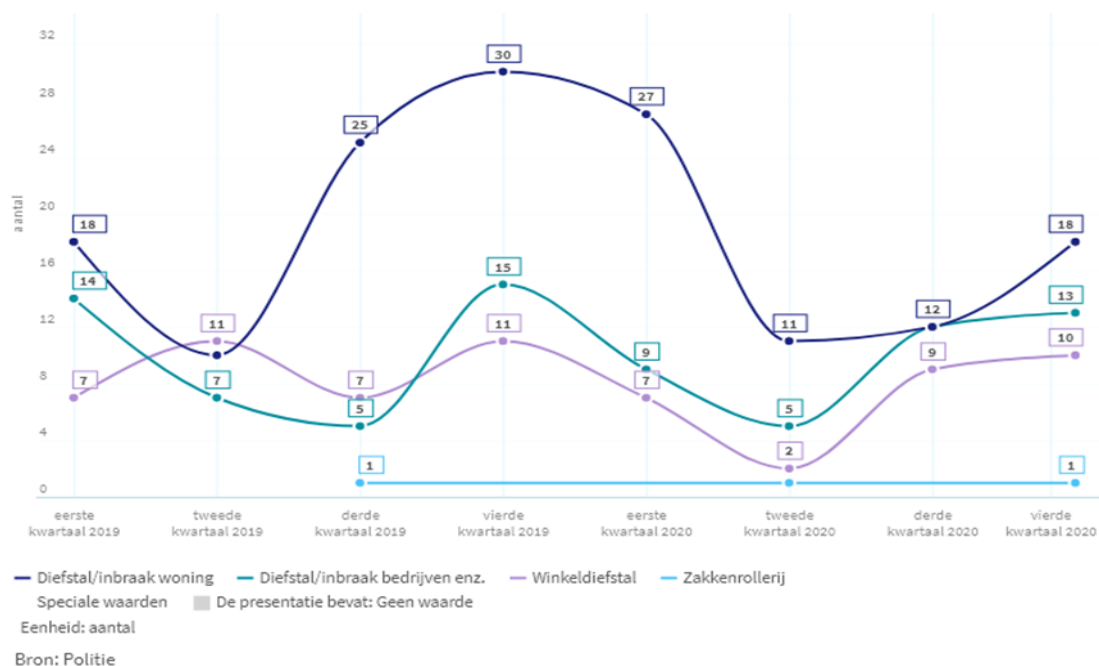
Figuur 16 Zichtbare criminaliteit / aantal misdrijven totaal gemeente Westerkwartier periode 2019 en 2020 (per maand)

Eenheid: aantal

Bron: Politie

Figuur 17 Zichtbare criminaliteit / aantal misdrijven totaal gemeente Westerkwartier periode 2019 en 2020 (per half jaar)

Figuur 18 Aantal diefstal/inbraak woningen, bedrijven, winkels en zakkenrollerij gemeente Westerkwartier periode 2019 en 2020 (per kwartaal)

	eerste halfjaar 2019	tweede halfjaar 2019	eerste halfjaar 2020	tweede halfjaar 2020
Diefstal/inbraak box/garage/schuur	6	4	3	12
Diefstal/inbraak woning	28	55	38	30
Diefstal uit/vanaf motorvoertuigen	7	13	8	21
Diefstal van motorvoertuigen	1	4	3	2
Diefstal van brom-, snor-, fietsen	40	32	26	36
Diefstal af/uit/van ov. voertuigen	2	10	13	19
Diefstallen (water)	3	1	2	2
Diefstal/inbraak bedrijven enz.	21	20	14	25
Fraude (overig)	2	1	1	
Horizontale fraude *)	111	124	187	213
Overige vermogensdelicten	52	63	59	48
Overval				
Straatroof				
Verticale fraude *)	1			
Winkeldiefstal	18	18	9	19
Zakkenrollerij		1	1	1
Totaal	292	346	364	428
Eenheid	aantal			
Bron	Politie			

Figuur 19 Aantal vermogensmisdriven gemeente Westerkwartier periode 2019 en 2020 (per halfjaar)

*) Horizontale fraude: Hiervan is sprake als burgers andere burgers oplichten (bijv. ook online fraude). Verticale fraude: als burgers de overheid oplichten.

